

Egy sarkalatos törvényi jogintézmény perjogtörténeti előzménye: a jogegységi eljárás
Absztrakt

Előadó:

Nacsa Mónika
PhD hallgató
SZTE – AJTK
Magyar Jogtörténeti Tanszék

Konzulens:

Dr. Fülöpné Dr. Homoki-Nagy Mária
tanszékvezető egyetemi tanár
SZTE – AJTK
Magyar Jogtörténeti Tanszék

Magyarország Alaptörvénye alapján a 2011. évi CLXI. törvény szabályozza a bíróságok szervezetét és igazgatását, amely törvény sarkalatos jogszabálynak minősül. A törvény III. fejezete tartalmazza a bíróságok feladatait az ítélkezés egységének biztosítása érdekében. Itt került szabályozásra a Kúria feladatainak meghatározásakor a tágabb értelemben vett jogegységi eljárás intézménye is. Ezt a jogintézményt a modern magyar jogrendszerbe korábban az 1997. évi LXVI. törvény vezette be, azonban nem ez volt az első jogszabály, amely a jogintézményt rendezte. Megtalálhatóak a jogintézménynek a történeti előzményei. A jogegységi eljárást elsőként a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk életbe léptető 1912. évi LIV. törvénycikk (Ppé.) szabályozta a Magyar Királyi Kúria döntvényalkotási jogkörében.¹

Előadásom célja, hogy a Ppé. alapján a jogegységi eljárás intézményét bemutassam elsőként a szabályozás és annak célja alapján, továbbá ismertessem a 20. század elején kialakult jogtudományi álláspontot a jogintézményről. A Budapesti Közlönyben és a Magyar Királyi Kúria felülvizsgálati eljárásában meghozott határozatok gyűjteményeiből pedig tételesen megismerhetők a korabeli fogalom szerint megalkotott döntvények, amelyeket jogegységi eljárásban hoztak. Előadásom kizárólag a polgári jogi tárgykörben meghozott döntvényekre koncentrálok.

Az előadás további célja, hogy a történeti gyökerek ismertetését követően összehasonlító módszerrel bemutassa, milyen változások mutathatóak ki a szabályozásban az 1997-es és a 2011-es törvények alapján. A jogegységi eljárás modern szabályozásának érdekessége, hogy az 1997-es szabályozást követően a 1952. évi III. törvény nem állapított meg további, speciális szabályokat a polgári peres eljárásokból jogegységi eljárásba kerülő ügyekre, míg az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásban meghozandó jogegységi határozatokra részletes szabályozást tartalmaz.

Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy míg 1998 és 2010 között a Legfelsőbb Bíróság összesen 55 büntető jogegységi határozatot hozott, addig polgári jogegységi határozatból 47 született ugyanebben az időszakban.² Tehát a határozatok száma és az egyre összetettebb polgári jogviszonyok miatt is indokolt lenne a polgári peres eljárásokból jogegységi eljárásba kerülő ügyekre egy megfelelő, új szabályozás megalkotása a sarkalatos törvény hatályba lépését követően. Ezen igény mellett szól a jogintézmény polgári perjogi gyökere is.

¹ A Bírák nagy kézikönyve, szerk.: Dr. Gatter László, Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft. Budapest 2010., p. 645.

² Uo., p. 655-656.